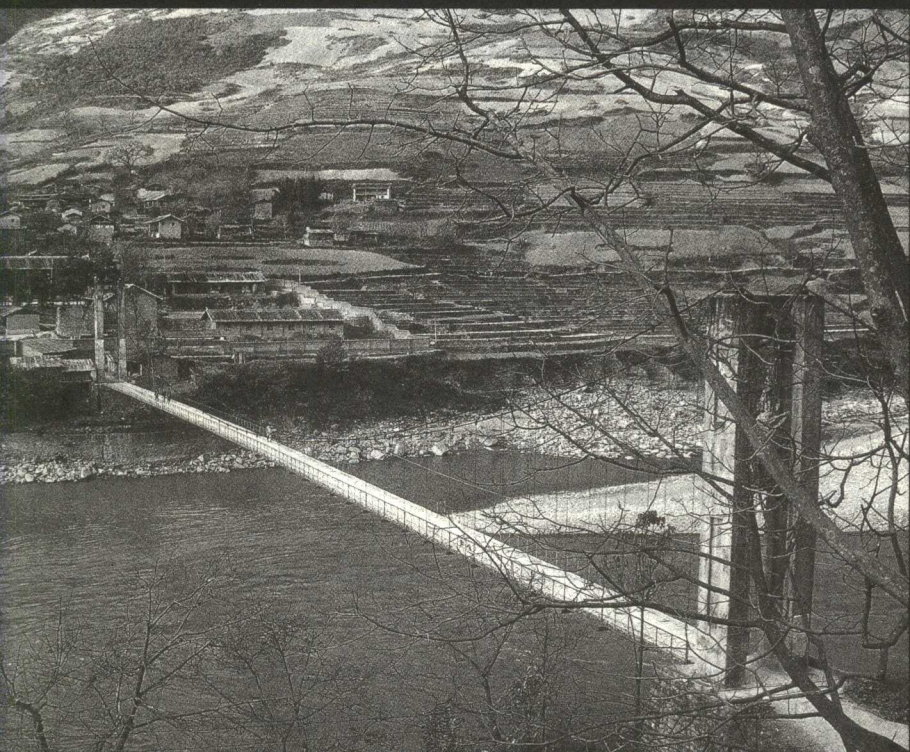

ปาฐกถา

เรื่อง “จีน: มิติใหม่ทางเศรษฐกิจ”

พิสิฐ ภัคเกษม

ลุ่มน้ำโขง : วิกฤติ การพัฒนา และทางออก

The Mekong Basin : Crisis - Development - Alternatives

ณ ห้องประชุมโรงแรมรอยัลแม่น้ำโขง จ.หนองคาย

วันพุธที่ 25 - พฤหัสบดีที่ 26 มกราคม 2549

เลขอนุญาต ที่ ศ. ๒/๒๕๑๘

เลขที่คำขอ ที่ ๒/๒๕๑๘

ใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมหรือองค์การ

ตามที่
ได้ขออนุญาตจัดตั้ง
โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

นายป๋วย อึ๊งภากรณ์

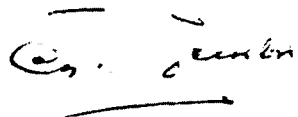
มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

๑. ส่งเสริมการจัดทำตำราภาษาไทยในแขนงสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ทั้งระดับมหาวิทยาลัย และก่อนมหาวิทยาลัย
๒. เผยแพร่ตำราของมูลนิธิในหมู่ผู้สอนวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ที่ว่าราชการ
๓. ส่งเสริมการเรียบเรียงงานวิจัย และตำราชั้นสูง และรวบรวมเอกสาร ทางวิชาการออกตีพิมพ์
๔. ส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
๕. ไม่ทำการค้ากำไร และไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

และมีที่ตั้งสำนักงานแห่งใหญ่ ณ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร นั้น

กรรมการศาสนาได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งได้ และขอให้ปฏิบัติตามคำสั่งและ ข้อบังคับของกรรมการศาสนา โดยเคร่งครัด

อนุญาต ณ วันที่ ๒ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๘

(นายวัชร เขียมโรติ)
อธิบดีกรรมการศาสนา

ปาฐกถานำเรื่อง "จีน: มิติใหม่ทางเศรษฐกิจ"

โดย ดร. พิสิฐฐ ภัคเกษม

ใน

การสัมมนาวิชาการ

"เรื่อง ลุ่มแม่น้ำโขง: วิกฤต การพัฒนา และทางออก"

ณ ห้องประชุม โรงแรมรอยัล แม็โขง หนองคาย จังหวัดหนองคาย

วันที่ 25 มกราคม 2549

จัดโดย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

และ มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

ปาฐกถานำเรื่อง: "จีน: มิติใหม่ทางเศรษฐกิจ"

โดย ดร.ฟิลิฏฐ ภัคเกษม**

เรียน ท่านพล ต.อ.เกา สารสิน ประธานมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยและนายกสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น และผู้เข้าร่วมสัมมนาทุกท่าน

ก่อนอื่นผมใคร่ขอขอบคุณที่ทำให้เกียรติผมมาเป็นองค์ปาฐกถานำเรื่อง "จีน: มิติทางเศรษฐกิจ" ในการสัมมนาวิชาการเรื่อง: "ลุ่มแม่น้ำโขง: วิกฤต การพัฒนา และทางออก" ในเช้าวันนี้ ผมเองเคยเป็นเลขานุการ "คณะกรรมการพัฒนาอนุภาคลุ่มน้ำโขง ใน 6 ประเทศ" ในช่วงแรกเมื่อต้นทศวรรษ 1990 ภายใต้การนำของธนาคารพัฒนาเอเชียมาก่อน จึงมีความยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ทางมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยและมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยมหิดล ตลอดจนทั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ร่วมกันหยิบยกเรื่องนี้หรืออีกครั้งหนึ่งเพื่อสานต่อว่า ลุ่มแม่น้ำโขงจะพัฒนาต่อไปในอนาคตไปทางทิศทางใด โดยเฉพาะบทบาทและแรงขับเคลื่อนของระบบเศรษฐกิจจีนที่จะมีต่อการปรับเปลี่ยนเศรษฐกิจภายในอนุภาคลุ่มน้ำโขงของเราเองในอนาคต โดยที่ผมเองได้เคยกล่าวย้ำในต้นปีที่แล้วว่า "จีนจะมีขนาดเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดในโลกภายใน 25 ปีข้างหน้า" ซึ่งปัจจุบันจีนก็ได้ขยับฐานะขึ้นมาเป็นขนาดเศรษฐกิจอันดับ 4 ของโลก รองจากสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และ เยอรมันไปแล้วเมื่อปี 2548 ที่ผ่านมา

ผมใคร่ขอฟันประเด็นหลักๆ ที่กำลังเป็น "มิติใหม่" ทางเศรษฐกิจของจีนให้ท่านผู้เข้าร่วมสัมมนาได้นำไปประกอบการพิจารณาในการสัมมนาวิชาการในวันนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ "การปรับเปลี่ยนโครงสร้างขั้นพื้นฐานของระบบเศรษฐกิจจีน" หลายด้านที่ชาวโลกและพวกเขาในอนุภาคลุ่มน้ำโขงจะต้องติดตามเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจ "ระดับมหภาค" และภายในภาคเกษตรกรรมของจีนเองตลอดทาง

บทบาททางการค้าและการลงทุนของจีนขยายอิทธิพลมากขึ้นทั้งในระดับทวีปาคี และพหุภาคี นอกจากนั้นการเร่งระดมค้นหาแหล่งทรัพยากรพลังงานของจีนที่กำลังส่งผลกระทบต่อความมั่นคงทางด้านพลังงานของโลกและอนุภาครุ่มน้ำโขงของเราเอง และในตอนสุดท้ายผมจะขอสรุป ปัญหาพื้นฐานหลักๆ ของจีนเองที่จะกลายเป็น “ข้อท้าทาย” ต่อมิติใหม่ในการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนและต่อภูมิภาคของเราอย่างไร

ผมใคร่ขอเริ่มต้นด้วย **“มิติแรก” คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจีนระดับมหภาค** ซึ่งกำลังมีการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานอยู่ 3 ด้าน ที่ชาวโลกควรจะรับรู้ และปรับยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจของตนเองเพื่อรองรับอย่างเหมาะสม คือ:-

(1) **ขนาดเศรษฐกิจ “ระดับมหภาค” ของจีนได้ปรับฐานะใหม่ที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลกไปแล้วคือ** รายได้ประชาชาติ (GNP) ของจีน ได้มีขยายตัวอย่างต่อเนื่องในอัตราสูงสุดในโลกกว่าร้อยละ 9 % ต่อปีในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จึงทำให้รายได้ประชาชาติของจีนในปัจจุบันมีมูลค่ากว่า 2 ล้านล้านเหรียญสหรัฐไปแล้วเมื่อปี 2548 นี้เอง **คือ กลายเป็นขนาดเศรษฐกิจใหญ่ อันดับ 4 ของโลก** แซงสหรัฐอเมริกา ราชอาณาจักรและฝรั่งเศสขึ้นมารองจากสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่นและเยอรมันในปี 2548 นี้เอง อย่างไรก็ตามทางธนาคารพัฒนาเอเชีย หรือ ADB ประมาณการไว้ว่าอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจของจีนในปี 2549 นี้อาจจะซลหดตัวลงไปบ้าง เพราะที่กำลังซื้อของสหรัฐเองก็กำลังซลหดตัวลง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทิศทางของราคาน้ำมันของโลกว่าจะปรับเปลี่ยนไปทางไหน

(2) **องค์ประกอบของโครงสร้างทางเศรษฐกิจของจีนกำลังปรับเปลี่ยนเข้าสู่ “มิติใหม่” จะมีความ “สมดุล” ยิ่งขึ้น** กล่าวคือ องค์ประกอบในโครงสร้างเศรษฐกิจจีนกำลังลดบทบาทการพึ่งพาการผลิตภาค “อุตสาหกรรม” ลงจากเดิมซึ่งเป็นขนาดถึงร้อยละ 53 ของรายได้ประชาชาติเหลือเพียงร้อยละ 46 ในปัจจุบัน โดยหันมาพึ่งการผลิต “ภาคบริการ” มากขึ้นเป็นถึงร้อยละ 40.7 ในรายได้ประชาชาติ ทั้งนี้ อันเป็นผลมาจากการขยายตัวการลงทุนอย่างสูงทางด้านอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง การขนส่ง บริการด้านการเงินและการธนาคาร บริการร้านอาหาร และการจำหน่ายสินค้าในจีนที่ได้ขยายตัวใน

อัตราสูงมากในระยะหลังๆ นี้ จึงทำให้ "ภาคบริการ" ในระบบเศรษฐกิจจีนมีบทบาทมากขึ้นใกล้เคียงกับโครงสร้างเศรษฐกิจของเกาหลีและไต้หวันไปแล้ว ในปัจจุบัน ทั้งนี้จัดได้ว่ามิติใหม่เศรษฐกิจของจีนมีโครงสร้างที่มี "ความสมดุล" มากขึ้น และจะส่งผลทำให้บทบาทภาคอุตสาหกรรมเพื่อการ "ส่งออก" จะลงไปในระดับหนึ่งแล้วหันมาพึ่งการเติบโตจาก "กำลังซื้อภายใน" ของจีนมาขับเคลื่อน "ภายใน" เศรษฐกิจของจีนมากขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นข่าวดีของชาวโลก และจะช่วยลดความกดดันต่อการขึ้นค่าเงินหยวนของจีนลงได้พอสมควรในอนาคต

(3) ภายใน "ภาคเกษตรกรรม" ของจีนเองก็กำลังมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างมิติใหม่คือ จีนมีการ "ลดบทบาทการผลิตธัญญาหาร" (Grains) ลงมาเป็นการเปลี่ยนไปผลิต "ผักและผลไม้" แทน คือ เปลี่ยนโครงสร้างจาก "Extensive Farming" มาเป็น "Intensive Farming" ในการใช้ที่ดินทางการเกษตรของจีน ซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มรายได้ในชนบทของจีนที่มีถึง 800 ล้านคน และที่เป็นเกษตรกรถึง 500 ล้านคนได้ดียิ่งขึ้น โดยหันมาเพิ่มบทบาท "การส่งออกผักและผลไม้" ของจีนเข้าสู่ตลาดโลกและเริ่มหันมานำเข้าธัญญาหารมากขึ้น และในที่สุดจะทำให้จีนกลายเป็นผู้ส่งออก "ผักและผลไม้" รายใหญ่ที่สุดของโลกต่อไป ตัวอย่างเช่น "จีนมีกำลังผลิตและครองตลาดส่งออกแอปเปิลของโลก แซงสหรัฐไปแล้ว" ทั้งแอปเปิลดิบและน้ำผลไม้จากแอปเปิล เพราะจีนสามารถผลิตแอปเปิลในต้นทุน 5 เซ็นต์ต่อกิโล เทียบกับสหรัฐมีต้นทุนถึง 40 เซ็นต์ต่อกิโล ซึ่งทำให้จีนได้มีการเพิ่มการส่งออกผักและผลไม้อื่นๆ มีมูลค่าถึง 3.5 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐโดยในปีที่ผ่านมาโดยมุ่งสู่ตลาดใน ASEAN รัสเซีย และตลาดญี่ปุ่นเป็นหลักและทางการจีนกำลังมีนโยบายที่จะขยายพื้นที่เพาะปลูกผักและผลไม้เพิ่มเป็น 900 ล้านเฮกเตอร์ หรือขนาดเท่ากับพื้นที่ของมลรัฐแคลิฟอร์เนีย เป็นต้น ซึ่งเป็น "มิติใหม่ทางการเกษตรของจีน" ที่มีค่าแรงในชนบทอยู่ในระดับต่ำ คือ ใกล้เคียงหรือต่ำกว่าในประเทศกลุ่ม ASEAN กล่าวคือ ต่ำกว่าไทยแต่สูงกว่าอินโดนีเซียและเวียดนาม เป็นต้น

โดยสรุป จะเห็นได้ว่าใน "มิติใหม่ทางเศรษฐกิจระดับมหภาค" ของจีน กำลังขับเคลื่อนตัวเองเข้าสู่ขนาดเศรษฐกิจอันดับแรกๆ ของโลก และมีองค์

ประกอบฐานเศรษฐกิจที่ "สมดุล" มากขึ้นการลดพึ่งการผลิตภาคอุตสาหกรรม เพื่อส่งออกและหันมาพึ่งภาคบริการ และหันมาพึ่ง "การบริโภคภายใน" ของจีน มาเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจระดับมหภาคมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เห็นได้ชัดว่ากำลังซื้อภายในตามห้างสรรพสินค้าของจีนในเมืองใหญ่ๆ มีการจับจ่ายใช้สอยสูงมาก รวมถึงกิจกรรมร้านอาหารและบริการบันเทิงได้ขยายตัวสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

ทั้งหมดนี้ จะช่วยทำให้จีนมีบทบาทใน "การจัดระเบียบเศรษฐกิจของโลกให้มีเสถียรภาพ" มากขึ้น โดยจะช่วยลดการเกินดุลทางการค้าของจีนกับสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปลงได้ในระดับหนึ่ง มิฉะนั้นแล้วจะกลายเป็นว่าแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลกทาง "ด้านการผลิต" หรือ "อุปทานสินค้า" มาจากจีน ในขณะที่ "สหรัฐฯและสหภาพยุโรปกลายเป็น "ผู้บริโภค" และเป็นฝ่ายสร้างอุปสงค์สินค้า" แต่เพียงฝ่ายเดียว ซึ่งจะทำให้เศรษฐกิจของโลกขาดเสถียรภาพและมีการเผชิญหน้ากันมากยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้นับว่าเป็นมิติใหม่ทางเศรษฐกิจระดับมหภาคของโลกและของจีนเองที่จะเข้าสู่สมดุลยิ่งขึ้น

มิติที่สอง: บทบาทและท่าทีทางการค้าและการลงทุนของจีนในเวทีโลก จะมีมากขึ้น ซึ่ง "จีนเองก็ได้กลายเป็นมหาอำนาจทางการค้าของโลกเป็นอันดับ 3" ไปแล้วรองจากสหรัฐฯและเยอรมัน กล่าวคือ ในปี 2548 ที่ผ่านมามีปริมาณการค้ากับโลกมีมูลค่าถึง 1.4 ล้านล้านเหรียญสหรัฐฯ (\$1.42 trillion) แซงหน้าญี่ปุ่นไปแล้วและเป็นรองเพียงสหรัฐฯกับเยอรมันเท่านั้น ประเทศคู่ค้าที่ใหญ่อันดับ 1 ของจีนคือสหภาพยุโรป อันดับ 2 คือสหรัฐฯ อันดับ 3 คือญี่ปุ่น และผมเชื่อเหลือเกินว่าภายใน 5 ปีข้างหน้าก็คงเป็นคู่แข่งกับสหรัฐฯเป็นอันดับหนึ่งต่อไป

ในการนี้ ผมใคร่ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับท่าทีทางการค้าของจีนในเวทีโลก หลังจากที่จีนได้เข้ามาเป็นสมาชิกในองค์การการค้าโลก หรือ WTO เข้าเป็นปีที่ 4 แล้วนับว่า "จีนได้มีการเปิดเสรีทางการค้ากว้างขวางยิ่งขึ้น" ตามข้อผูกพันขององค์การการค้าโลกที่สำคัญยิ่งคือ จีนได้ทำ **"การปรับลดภาษีนำเข้า หรือ Import Tariffs ของจีนลงโดยเฉลี่ยจากร้อยละ 15.3 % ในต้นปี ค.ศ. 2001 โดยเฉลี่ยลงเหลือเพียงร้อยละ 9.4%** ในปี 2548 ที่ผ่านมามาแล้ว ส่วนภาษี

นำเข้าสินค้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ IT Products โดยเฉพาะ เครื่องคอมพิวเตอร์และเครื่องมือสื่อสารได้ปรับลดลงจากเดิมร้อยละ 13.3 จนเหลือ "ศูนย์" และคือ ไม่มีภาชีนำเข้าเลยในขณะนี้นั้นก็ถือเป็นก้าวสำคัญในการเปิดเสรีทางการค้าของจีนในเวทีโลกปัจจุบัน

ส่วนการ "เปิดเสรีทางด้านบริการทางการเงิน" หรือ Financial Services นั้น เมื่อเดือนธันวาคมปี 2547 ทางการจีนได้เปิดให้ "ธนาคารต่างชาติ" ในจีนสามารถให้บริการสินเชื่อเงินสกุล "หยวน" ได้ใน 18 เมืองหลักๆ ของจีน ซึ่งเร็วกว่าที่ทางองค์การการค้าโลกได้กำหนดไว้ แต่ก็เป็นที่สังเกตได้ว่าทางธนาคารชาติของจีนยังคงกำหนดการตั้ง "เงินทุน" ไว้ค่อนข้างสูง ซึ่งอาจจะถือได้ว่าเป็นการ "กีด" กันธนาคารต่างชาติที่จะเข้ามาดำเนินการให้สินเชื่อได้พอสมควร

ส่วนทางด้าน "จุดอ่อนทางปฏิบัติการทางการค้า" ของจีนในเวทีโลกนั้นก็ยังมีอยู่อีกหลายประการที่ยังไม่เป็นไปตามข้อกำหนดขององค์การการค้าโลก และส่งผลกระทบต่อคู่ค้าหลักๆ ของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ:-

- ประการแรก: "การปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา" (Intellectual Property Rights) ของจีนนั้นยังเป็นจุดอ่อนอยู่อย่างมากในเวทีการค้าโลกในปัจจุบัน กล่าวคือจีนยังมีการปลอมแปลงสินค้าอยู่อย่างกว้างขวาง ทั้งในแง่เครื่องหมายการค้า การออกแบบ และกระทำผิดลิขสิทธิ์ที่ได้จดทะเบียนไว้ของต่างชาติไว้พอสมควร ตัวอย่างเช่นว่า ทางการสหรัฐได้รายงานเมื่อเร็วๆ นี้ว่า ในจำนวนสินค้านำเข้าที่มีการปลอมแปลงเข้าสู่สหรัฐที่ถูกจับกุมได้ถึงร้อยละ 70% เป็นสินค้านำเข้าจากจีนและฮ่องกงเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าที่ใช้เทคโนโลยีสูงเช่นเครื่องคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ เครื่องนึ่งนม และชิ้นส่วนรถยนต์ เป็นต้น

- ประการที่สอง: "ความไม่โปร่งใสของการกำหนดกฎเกณฑ์ทางการค้าของจีน" ที่ประกาศออกมาส่วนใหญ่ไม่ได้มีการหารือกับภาคเอกชนให้มีโอกาสได้ให้ความเห็นแต่อย่างใด ตลอดทั้งบริษัทต่างชาติมักจะไม่ได้รับทราบหรือได้รับสำเนาประกาศกฎหมายหรือกฎเกณฑ์ทางการค้าของจีนที่ออกมาใหม่ๆ ซึ่งหาได้ยากมาก โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการค้าทางด้านเครื่องมือสื่อสารได้กิจการก่อสร้าง ซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือกีดกันบริษัทต่างชาติที่ทำการค้ากับจีน

ได้พอสมควร

- ประการที่สาม: มาตรฐานทางด้านเทคโนโลยี (Technology Standards) ที่ทางจีนกำหนดขึ้นมาใหม่ๆ มักจะเป็นไปในลักษณะที่กีดกันทางการค้าที่ผิดไปจากกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก ได้กำหนดไว้ให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรี โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานทางเทคโนโลยีทางด้านมาตรฐานการสื่อสารระบบอินเทอร์เน็ต หรือ Internet Protocols โทรศัพท์มือถือ การคุ้มครองข้อมูล (Data Protection) ตลอดจนมาตรฐานสินค้าประเภทวีดีโอ ซึ่งผิดแผกแตกต่างไปจากมาตรฐานเทคโนโลยีของสากลเป็นอย่างมาก

ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะเหตุผลที่ว่าปัจจุบัน จีน สหรัฐ และญี่ปุ่น กำลังมีการแข่งขันการพัฒนาการผลิตสินค้าเทคโนโลยีสูงทวีมากขึ้นในปัจจุบัน โดยเฉพาะ "การพัฒนาการผลิตคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูง" หรือที่เรียกว่า High-Performance Computer ที่สามารถประมวลผลทางคณิตศาสตร์ หรือ Mathematical Operations ได้ถึง 1,000 ล้านล้าน (Trillion) ปฏิบัติการต่อหนึ่งวินาที ซึ่งปัจจุบันเครื่องคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงนี้มีขนาดใหญ่มากและแพงมาก มีให้อยู่ใน Lawrence Livermore National Laboratory ที่รัฐแคลิฟอร์เนีย ที่สามารถปฏิบัติการได้เพียง 360 ล้านล้านปฏิบัติการประมวลผลทางคณิตศาสตร์ต่อหนึ่งวินาที ส่วนจีนเองก็มีระบบคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงนี้อยู่ประมาณ 19 เครื่องซึ่งในโลกมีใช้กันอยู่ประมาณ 500 เครื่องที่ให้อยู่ในองค์กรขนาดใหญ่เท่านั้น บริษัทผู้ผลิตที่เด่นๆ คือบริษัทไอบีเอ็มของสหรัฐ และเอ็นอีซีของญี่ปุ่น เป็นต้น

ฉะนั้น การแข่งขันด้านการพัฒนาเทคโนโลยีของคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงในเวทีการค้าโลกจะมีความเข้มข้นยิ่งขึ้นในอนาคตโดยเฉพาะระหว่างบริษัทในสหรัฐ ญี่ปุ่น และจีน เช่นว่า บริษัทคอมพิวเตอร์ของจีนเองชื่อ Lanovo Group ก็กำลังจะสร้างระบบคอมพิวเตอร์สมรรถนะสูงที่เรียกว่า "Petaflop" ขึ้น เช่นเดียวกับบริษัท Fujitsu ของญี่ปุ่น และ IBM ของสหรัฐที่จะใช้เป็นเครื่องจำลองทางธรณีวิทยา หรือที่เรียกว่า Earth Simulator ต่อไป

- ประการสุดท้าย: เป็นที่สังเกตว่า "ท่าทีของจีนในการเจรจาการค้าโลก รอบ Doha ที่ฮ่องกงใน "ระบบพหุภาคี" เมื่อเร็วๆ นี้ปรากฏว่า "จีนกดดัน"

ไม่ยอมแสดงท่าทีหรือจุดยืนที่ชัดเจน" ในการเจรจาระหว่าง "กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา" (คือกลุ่ม G-20 และกลุ่ม G-90) กับ "กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม" (คือ สหรัฐ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น) ซึ่งมีข้อขัดแย้งโดยเฉพาะในประเด็นการต่อรองด้าน "การเปิดตลาดภาคเกษตร" และ "การลดเงินอุดหนุนสินค้าเกษตร" ซึ่งถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่สุดในการเจรจารอบ Doha ครั้งนี้ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า จีนได้กลายเป็นประเทศคู่ค้าหลักกับกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมไปแล้ว โดยเฉพาะกับสหภาพยุโรป สหรัฐ และญี่ปุ่น ซึ่งจีนมีความได้เปรียบทางการค้ากับกลุ่มดังกล่าวอยู่มาก และในขณะที่เดียวกันจีนเองก็สามารถแย่งส่วนแบ่งตลาดในประเทศอุตสาหกรรมดังกล่าวไปจากประเทศที่กำลังพัฒนาไปด้วย จีนจึงไม่ประสงค์ที่จะ "กวนน้ำให้ขุ่น" กับประเทศกลุ่มอุตสาหกรรมแต่อย่างใด และพยายามหลีกเลี่ยง "ความขัดแย้งกับคู่แข่งสำคัญคือ สหรัฐอเมริกา" เช่นเดียวกับญี่ปุ่นในช่วงที่ผ่านมา ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมเป็นหลักในการเจรจาการค้าโลกของจีนอย่างเห็นได้ชัด

ในขณะที่เดียวกันก็เป็นสิ่งที่สังเกตได้ชัดเจนว่า จีนกำลังหันมาเร่งเดินเต็มทางการเจรจาทางการค้าเสรีใน "ระบบทวิภาคี" กับกลุ่ม ASEAN เกาหลี ปากีสถาน ออสเตรเลีย และอิหร่าน โดยเฉพาะจีนสามารถทำข้อตกลงทางการค้าเสรีกับกลุ่ม ASEAN 10 ประเทศใน 2 ปีที่ผ่านมาโดยตกลงจะลดภาษีนำเข้าสินค้าเกษตรให้เหลือ "ศูนย์" ภายในปี ค.ศ.2010 นี้ เป็นต้น และคาดว่าปริมาณการค้าของจีนกับกลุ่ม 10 ประเทศใน ASEAN จะขยายตัวถึง 200,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 7.9 ล้านล้านบาท ใน 5 ปีข้างหน้า จึงสรุปได้ว่าจีนกำลังเป็นผู้นำด้านยุทธศาสตร์ทาง "การค้าเสรีในระบบทวิภาคี" อย่างได้ผล ในขณะที่สหรัฐและสหภาพยุโรปกำลังเผชิญปัญหาในการเจรจาการค้าระบบทวิภาคีดังกล่าวเป็นอย่างมาก จึงมีแนวโน้มที่จะปกป้องตลาดของตนเองมากขึ้น

ส่วนทางด้าน "การลงทุน" นั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า จีนมียุทธศาสตร์การลงทุนมุ่งสู่กลุ่มประเทศใน "ASEAN" และกลุ่มประเทศใน "เอเชียกลาง" หรือ Central Asia เป็นหลัก โดยเฉพาะใน "การลงทุนด้านกิจการด้านกิจการพลังงาน" เช่นในอินโดนีเซีย ในปี 2004 จีนได้เข้ามาลงทุนถึง 6.5 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ และเข้าไปซื้อกิจการพลังงานในอุซเบกิสถาน (Uzbekistan) และ

คาซัคสถาน (Kazakhstan) ซึ่งเป็นแหล่งพลังงานสำคัญของโลก ด้วยล่าสุดเมื่อวันที่ 10 มกราคม ปีนี้เอง จีนได้เข้าไปลงทุนซื้อกิจการก๊าซธรรมชาติและน้ำมันในประเทศไนจีเรีย อีก 2.3 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ โดยจ่ายเงินสด จากบริษัท CNOOC ของจีน ซึ่งเคยพยายามจะเข้ามาซื้อกิจการ UNOCAL ในไทยเมื่อปีที่ผ่านมา

ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าการลงทุนด้านกิจการพลังงาน ถือเป็นยุทธศาสตร์การลงทุนหลักสำคัญของจีนเพื่อเสริมสร้าง "ความมั่นคงทางด้านแหล่งพลังงาน" ให้จีนเองเพราะถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจีนในมิติใหม่ให้เติบโตและมีเสถียรภาพต่อไปในอนาคต ทั้งๆที่จีนเองใน 12 ปีที่ผ่านมาเคยมีพลังงานพอเลี้ยงตนเองได้ แต่ในปัจจุบันจีนต้องนำเข้าพลังงานถึง 10 ล้านบาร์เรล ต่อวันเป็น "อันดับสอง" รองจากสหรัฐที่นำเข้าประมาณ 20 ล้านบาร์เรลต่อวัน ฉะนั้นจีนจึงได้ดำเนินยุทธศาสตร์เน้นการลงทุนในต่างประเทศเพื่อสร้างพันธมิตรในกิจการน้ำมันของโลก รวมถึงในรัสเซียด้วยเป็นยุทธศาสตร์สำคัญ เพราะจีนมองเห็นแล้วว่าจะมีการแข่งขันแย่งแหล่งพลังงานน้ำมันของโลกที่มีอยู่จำกัด ระหว่าง สหรัฐ จีน อินเดีย และญี่ปุ่น ใน 5 ปีข้างหน้าที่จะเป็นยุทธศาสตร์เศรษฐกิจที่สำคัญยิ่งเพื่อความอยู่รอดของตนเองที่จะมีความเข้มข้นยิ่งขึ้น และอาจจะกลายเป็นข้อขัดแย้งทางด้านภูมิศาสตร์เศรษฐกิจและความมั่นคงทางการเมืองของโลกขึ้นได้ ทั้งนี้รวมถึงแหล่งพลังงานจากพลังน้ำในลุ่มน้ำโขงในภูมิภาคของเราเองด้วย ซึ่งผมจะขอกล่าวตอนท้ายในการบรรยายวันนี้

ส่วนทางด้าน "การลงทุนต่างประเทศเข้าสู่จีน" เองนั้นก็เกิด "มิติใหม่" ขึ้นเช่นกันกล่าวคือ จีนกำลังพยายามดึงดูดสถาบันการเงินระดับยักษ์ใหญ่ของโลกเข้าไปลงทุนเพื่อปรับปรุงยกระดับมาตรฐานสถาบันการเงินของจีนให้เข้า "สู่สากล" ยิ่งขึ้น โดยมีการเปิดกว้างในภาคการเงินของจีน เช่น ได้ตั้งเอาบรรษัทการเงิน Temasak ซึ่งเป็นยักษ์ใหญ่ทางการเงินของสิงคโปร์เข้าไปร่วมลงทุนในสถาบันการเงินของจีนถึง หนึ่งหมื่นเจ็ดพันล้านเหรียญสหรัฐเคยเข้าไปถือหุ้นในธนาคารยักษ์ใหญ่ของจีน คือ Bank of China ในขณะเดียวกัน ธนาคาร HSBC ก็เข้าไปลงทุนซื้อหุ้นของ Bank of Communication ใน

ธนาคารขนาดใหญ่ของจีนอื่นๆ เช่น Industrial Bank, Bank of Beijing, Bohai Bank, Bank of Shanghai, Shenzhen Development Bank, China Construction Bank ก็เปิดกว้างดึงดูดการลงทุนจากธนาคารยักษ์ใหญ่ของโลก เช่น ING, IFC, Standard Chartered Bank, HSBC, Bank of America เข้าไปถือหุ้นในธนาคารของจีนดังกล่าวอยู่ระหว่างร้อยละ 15-25% เป็นต้น ทั้งหมดนี้ถือว่าเป็น "มิติใหม่" ในการระดมทุนจากต่างประเทศสู่จีนที่จะนำมาปรับโครงสร้างในภาคการเงินและธนาคารของจีนเองเพื่อยกระดับทุนและปรับปรุงด้านการจัดการและการขยายสินเชื่อในสถาบันการเงินของจีนเอง ให้เป็นสากลยิ่งขึ้นต่อไป ทั้งนี้เพราะทุกฝ่ายไม่ว่าจะเป็นจีนเองหรือวงการธนาคารต่างประเทศต่างทราบว่าฐานการเงินและตลาดการเงินของจีนกำลังจะขยายตัวเพื่อรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนของจีนต่อไปอย่างเห็นได้ชัด

เรื่องสุดท้ายที่ผมใคร่จะขอล่าสรุปต่อที่ประชุมวันนี้ คือ "ข้อท้าทายและความไม่แน่นอนในมิติใหม่ของเศรษฐกิจจีนเอง" ก็มีอยู่หลายประการที่ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เราจำเป็นต้องติดตามวิเคราะห์อย่างใกล้ชิด คือ:-

ประการแรก: การที่จีนกำลังจะกลายเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจในระดับโลก ทั้งในแง่ขนาดรายได้ประชาชาติของจีนเอง บทบาททางด้านการค้าและการลงทุนของจีนที่จะกลายเป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจของโลกและภูมิภาคของเราเองนั้นถือว่าเป็นมิติทางเศรษฐกิจที่สำคัญมาก แต่ขณะเดียวกันจีนเองกำลังมีปัญหาช่องว่างทางเศรษฐกิจระหว่าง "**ชนบท**" กับ "**เมือง**" **มากยิ่งขึ้นโดยลำดับ** ซึ่งจะสร้างผลกระทบทางความมั่นคงทางสังคมที่ทำให้เกิดมีการย้ายถิ่นฐานจากชนบทเข้าสู่เมืองเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 20% ของประชากรทั้งประเทศใน 30 ปีที่ผ่านมา เป็นถึงร้อยละ 40% ในปัจจุบัน ขณะเดียวกันรายได้เฉลี่ยต่อคนในชนบทกับในเขตเมืองแตกต่างกันเกือบ 3 เท่าตัว คือในชนบทมีรายได้ประมาณ 3,000 หยวนต่อคนต่อปี ในขณะที่ในเมืองสูงกว่า 9,000 หยวนต่อคนต่อปี จึงได้สร้างความกดดันให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานคนจากชนบทไหลเข้าสู่เมืองในอัตราที่สูงมาก ผลที่สุดได้ประมาณ

ไว้ว่าประชากรในเขตเมืองของจีนจะเพิ่มเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 80% ภายในปี 2030 เป็นต้น

ขณะเดียวกันความแตกต่างของ "ค่าแรงขั้นต่ำ" กับ "ค่าแรงระดับบริหารจัดการ" ในเขตเมืองของจีนก็มีค่อนข้างสูงมาก กล่าวคือ "ค่าแรงขั้นต่ำ" ของจีนในเมืองใหญ่ๆ แถบชายฝั่งตะวันออกของจีนอยู่ในระดับประมาณ 640 หยวนต่อเดือน คืออยู่ในระดับเดียวกับค่าจ้างขั้นต่ำของไทยในปัจจุบัน แต่สูงกว่าอินโดนีเซีย และเวียดนาม ขณะเดียวกันค่าจ้าง "แรงงานระดับสูง" หรือ "ระดับบริหารจัดการ" ของจีนในเมืองใหญ่ๆ โดยเฉพาะในเซี่ยงไฮ้และปักกิ่งได้ย่างเข้าสู่ระดับเดียวกับของสหรัฐและสหภาพยุโรปไปแล้ว ดังนั้น ปัญหา "ช่องว่างทางเศรษฐกิจและด้านรายได้" ของคนชนบทกับเมืองในจีนและค่าแรงขั้นต่ำกับค่าแรงงานระดับบริหารจัดการในเมืองของจีนเองก็แตกต่างกันค่อนข้างมากขึ้นโดยลำดับอย่างน่าเป็นห่วง ซึ่งจะก่อให้เกิดความกดดันทางด้านสังคมให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานในจีนอย่างที่เราในโลกไม่เคยพบเห็นมาก่อนในอนาคตอันใกล้

ประการที่สอง: การที่จีนกำลังก้าวเข้าไปสู่ความเป็น "มหาอำนาจทางด้านเทคโนโลยี" หรือที่เรียกว่า Technological Superstate ก็จะเป็นข้อท้าทายอีกด้านหนึ่งต่อชาวโลกอย่างไม่คาดคิดมาก่อนคือ ตามคำแถลงของคณบดีวิทยาลัยจัดการของมหาวิทยาลัยเยลของสหรัฐ คือ Dean Jeffrey E. Garten ไว้อย่างชัดเจนเมื่อต้นปีนี้เอง ซึ่งจะเป็นข้อท้าทายต่อมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกเป็นอย่างยิ่ง เพราะส่วนใหญ่ยังคิดว่าจีนยังมีเทคโนโลยีใช้ในระดับต่ำๆ ใปอยู่ แต่ในข้อเท็จจริงปรากฏว่าในปัจจุบันจีนได้เร่งเพิ่มการลงทุนด้าน "การวิจัยและพัฒนา" หรือ R&D ด้านเทคโนโลยีเป็นสัดส่วนเพิ่มค่อนข้างสูงในรายได้ประชาชาติในขณะที่สหรัฐนั้นมีสัดส่วนลดลง โดยที่จีนเองสามารถผลิตนักวิทยาศาสตร์และวิศวกรเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 14 ต่อปี ปัจจุบันจีนสามารถผลิตวิศวกรได้ปีละประมาณ 350,000 คน และมีแรงงานระดับจัดการที่เป็นหนุ่มสาวที่สุดในโลกทั้งนี้ทราบจากวงกรมมหาวิทยาลัยในสหรัฐเองว่า ได้มีมอบรางวัลทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ของตนให้แก่ผู้สำเร็จ Ph.D จากจีนเป็นสัดส่วนที่สูงถึง 25% ของรางวัลทั้งหมดในสหรัฐไปแล้ว

ปัจจุบัน R&D ทางด้านเทคโนโลยีที่จีนได้เน้นการลงทุนพัฒนาเป็นพิเศษ คือ เทคโนโลยีแผงวงจรขนาดใหญ่หรือ Superscale IC คอมพิวเตอร์ซอฟต์แวร์ ความมั่นคงของระบบ IT ขณะเดียวกันบริษัทเทคโนโลยีสูงของสหรัฐ เช่นอย่าง GE ก็ได้เข้ามาสร้างห้องทดลองในจีนกว่า 27 แห่ง เพื่อการออกแบบ Composite Materials และ Molecular Modeling ในขณะที่บริษัทชั้นนำของสหรัฐอื่นๆ เช่น Microsoft, Cisco, IBM, Intel ก็เข้ามาลงทุนด้าน R&D ในจีนเพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลเพื่อหวังค้นพบ "สมบัติทางเทคโนโลยี" ใหม่ๆ ของจีนในอนาคตอย่างที่เคยเห็นแล้วว่าเมื่อ 40 ปีที่แล้วมาสหรัฐสะดุ้งเรื่อง Sputnik ของรัสเซียและต่อมาเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมา สหรัฐก็ต้องเผชิญกับ Japan Inc. เป็นข้อท้าทายที่สำคัญยิ่งซึ่งต่อไปนี้สหรัฐกำลังจะต้องเผชิญกับ Technological Superstate ของจีนต่อไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ผมใคร่ขอหยิบยกตัวอย่างข้อเปรียบเทียบ "อารมณ์ทางปัญญา" หรือ Emotional Intelligence หรือ EQ ของผู้บริหารในจีน และผู้บริหารในสหรัฐที่บริษัทสหรัฐชื่อ Talent Smart ได้ทำการสำรวจทดสอบ EQ ขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ระหว่างผู้บริหารทั้ง 2 ประเทศ 3,000 คนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนพบว่า "คะแนนของผู้บริหารจีนนั้นเหนือกว่าผู้บริหารของสหรัฐแทบทุกด้าน" (คือด้านจิตสำนึกส่วนตัวและจิตสำนึกต่อสังคม การจัดการตนเอง ความสัมพันธ์ในการจัดการโดยส่วนรวม) โดยเฉพาะผู้บริหารจีนมีคะแนนทั้งห้าผู้บริหารสหรัฐในแง่การจัดการกับตนเองและความสัมพันธ์ด้านบริหารส่วนรวมในองค์กร ซึ่งจะเป็นข้อบ่งชี้ฐานะการแข่งขันของสองมหาอำนาจเศรษฐกิจในอนาคตได้ (จากหนังสือ Fortune เดือนธันวาคม 2548) กล่าวโดยสรุปคือ นับวันช่องว่างทางเทคโนโลยี หรือ Technological Gap ระหว่างสหรัฐกับจีนจะลดลงอย่างรวดเร็วตามลำดับ ซึ่งเป็นข้อท้าทายในมิติสำคัญยิ่งต่อชาวโลก

ประการที่สาม: จีนกำลังหิวโหยทางด้านพลังงานซึ่งกลายเป็นข้อท้าทายและตัวการสำคัญที่ผลักดันให้ความต้องการพลังงานของโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าหากเศรษฐกิจโลกเติบโตในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี จะเพิ่มความต้องการพลังงานโดยเฉพาะการใช้น้ำมันของโลกเพิ่มขึ้นอีกวันละ 2.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน ในส่วนนี้จะเป็นส่วน

ที่สหรัฐฯเข้ามาใช้เพิ่มขึ้นเพียง 500,000 บาร์เรลต่อวัน แต่อีก 930,000 บาร์เรลจะเป็นส่วนที่เพิ่มการใช้จากจีน เป็นต้น

ดังนั้น จีนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความมั่นคงทางด้านค้นหาแหล่งพลังงานให้แก่ตนเอง ซึ่งถือเป็นนโยบายเศรษฐกิจที่มีความสำคัญสูงสุดของจีนในขณะนี้ และเริ่มจะสร้างความกดดันและขัดแย้งระหว่างจีนกับญี่ปุ่นในเขตน่านน้ำที่มีการขุดเจาะค้นหาก๊าซธรรมชาติใน "ทะเลจีนตะวันออก" แล้วเมื่อเร็วๆ นี้ ในขณะที่บริษัทพลังงานยักษ์ใหญ่ของจีนด้านพลังงาน คือ Petro China, Sinopec, และ CNOOC ต่างก็เร่งออกตระเวนล่าซื้อกิจการพลังงานและการค้นหาแหล่งพลังงานอยู่ทั่วโลกขณะนี้ ซึ่งผลที่สุดจะกลายเป็นข้อท้าทายและมีการเผชิญหน้ากันทางเศรษฐกิจการเมืองโดยเฉพาะระหว่างสหรัฐฯ จีน และญี่ปุ่น รุนแรงขึ้นทางด้านแหล่งพลังงาน แต่ในทางตรงกันข้ามสิ่งที่ชาวโลกปรารถนาอยากเห็นคือ มหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก ทั้ง 3 ประเทศนี้ควรจะหาจุดยืนร่วมกันทางด้านพลังงานคือ "การมุ่งการประหยัดและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานของตน" ในอนาคต เพื่อรักษาปกป้องสิ่งแวดล้อมของโลกให้ดีขึ้นกว่าปัจจุบัน

สุดท้ายนี้ ผมขอกล่าวถึงข้อท้าทายทางด้านพลังงานของจีนที่จะส่งผลกระทบต่อพวกเราในอนุภาคลุ่มน้ำโขงมากที่สุดคือ "การจัดสรรและพัฒนาแหล่งพลังงานในลุ่มแม่น้ำโขงตอนบนในประเทศจีนกับ "ตอนล่าง" ที่อยู่ในเขตไทย ลาว เขมร และเวียดนาม ที่อยู่ภายใต้อนุภาคลุ่มแม่น้ำโขงด้วยกัน ซึ่งจีนได้สร้างเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำใน "แม่น้ำล้านช้าง" หรือแม่โขงตอนบนในประเทศจีนเองไปแล้ว 2 เขื่อนที่ Dachaoshan และ Manwan และกำลังจะก่อสร้างเขื่อนที่ 3 ชื่อ Xiaowan ที่จะมีความสูงถึง 300 เมตรและจะเป็นเขื่อนขนาดยักษ์อันดับ 2 ของจีนรองจากเขื่อน Gorges Dam ในลุ่มน้ำแยงซีเกียง (Yangtze River) โดยที่เขื่อนใหม่ที่ Xiaowan นี้ จะไม่ใช่เฉพาะผลิตพลังงานไฟฟ้าให้แก่มณฑลยูนนานเท่านั้น แต่ยังจะส่งไฟฟ้าไปให้เขตเศรษฐกิจอุตสาหกรรมตามชายฝั่งตะวันออกของจีนด้วย

ทั้งหมดนี้จะส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำที่จะไหลสู่แม่น้ำโขงตอนล่างที่จะลดลงถึงขั้นวิกฤตมากในอนาคต และจะยังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้าน

ต้นน้ำ ป่าไม้ การประมงโดยเฉพาะปลาน้ำจืดขนาดใหญ่อาจจะสูญพันธุ์ลง
ในที่สุด และจะสร้างปัญหาปริมาณดินชะล้างบริเวณลุ่มน้ำโขงตอนล่างอย่าง
น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง

ฉะนั้น ความจำเป็นที่จะต้องมีการติดต่อกันระหว่างกลุ่มอนุภาคลุ่ม
น้ำโขงกับจีนเรื่องการใช้น้ำ การพัฒนาเขื่อนพลังน้ำ และรายงานระบบนิเวศน์
วิทยาเป็นเรื่องสำคัญทางยุทธศาสตร์เศรษฐกิจมิติใหม่ของจีนกับอนุภาคลุ่ม
น้ำโขงมากที่สุดเพราะปัจจุบันต่างฝ่ายยังพยายาม ปกป้องอธิปไตยของตน
เหนือน่านน้ำแม่โขงที่ไหลผ่านประเทศของตนเป็นหลักสำคัญอยู่ ทั้งนี้จีนมี
ความได้เปรียบทางด้านกายภาพอยู่มาก เพราะแม่น้ำโขงในจีนมีความยาวถึง
1/3 ของระยะทางแม่น้ำโขงทั้งหมด 4,880 ก.ม. จีนจึงถือไฟเหนือในแง่การใช้
พลังงานของเขตนลุ่มแม่น้ำโขงอยู่ค่อนข้างมาก ในขณะที่จีนในมิติเศรษฐกิจใหม่
กำลังพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการในเขตเมืองใหญ่ๆ ตามชายฝั่งทะเล
ตะวันออกอีกมากมายจึงจะเป็นข้อท้าทายและสร้างความกดดันต่อการใช้
ทรัพยากรพลังงานของกลุ่มน้ำโขง

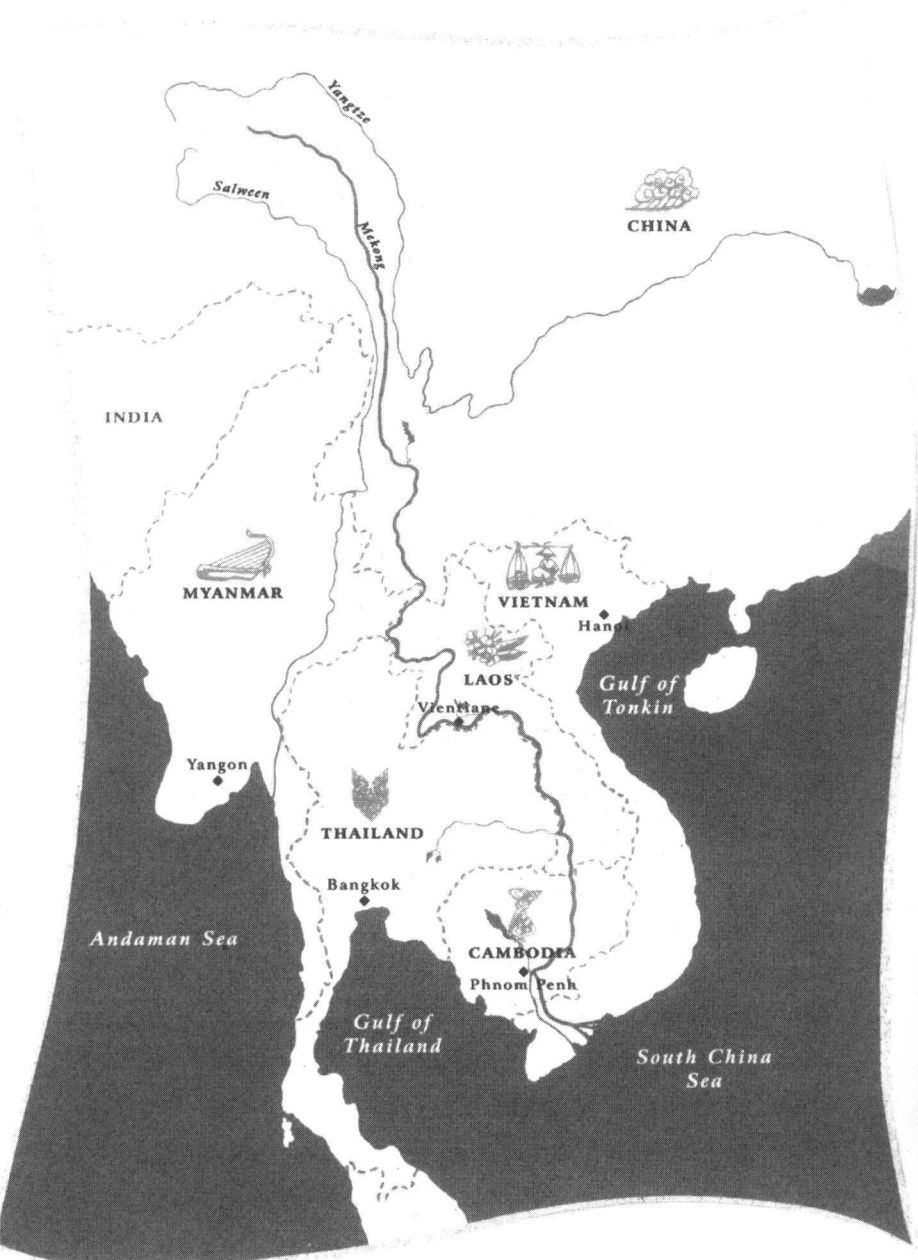
ฉะนั้น หากจีนตั้งความหวังที่เป็นมิตรภาพทางเศรษฐกิจที่ดีกับกลุ่ม
ASEAN ก็ควรจะมีการติดต่อกันการบริหารพลังงานในลุ่มน้ำโขง "ร่วมกันต่อไป"
เพราะปัจจุบันทั้งจีนและพม่ายังไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิกใน "คณะกรรมการลุ่ม
แม่น้ำโขง" (Mekong River Commission) ที่ก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 แล้ว
ซึ่งประกอบด้วย เขมร ลาว ไทย และเวียดนาม เพื่อประสานการจัดการลุ่ม
แม่น้ำโขงตอนล่างเท่านั้น

ท้ายนี้ผมขอสรุปว่าบทบาทและท่าทีของจีนใน "มิติใหม่" ทางเศรษฐกิจ
นั้นเป็นทั้งข้อดีและเป็นข้อท้าทายแก่ชาวโลก และพวกเราในอนุภาคลุ่มน้ำ
โขงพร้อมกันไป ที่เราจะต้องมีการปรับตัวและปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของตน
เองให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจครั้งใหญ่หลวง
นี้ ทั้งหมดนี้จะเป็นทั้งโอกาส ทั้งความไม่แน่นอน ความเสี่ยง และข้อท้าทาย
ทางด้านนโยบายของประเทศทั้งหมดในแถบนี้ที่จะต้องมีการยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจ
การค้าการลงทุนที่เฉลี่ยฉลาด และหาทางสร้างความร่วมมือกับจีนต่อไป

ขณะเดียวกัน เราเองคงไม่สามารถที่จะด่วนสรุปไปว่า "จีนจะเข้ามา

บทบาทครอบคลุมเอเชียเลยทีเดียว" จีนเองก็ได้เดินแค้นทางการทูต "เชิงรุก" ทางเศรษฐกิจการเมืองที่พยายามสร้างสัมพันธ์กับกลุ่ม ASEAN สหรัฐและสหภาพยุโรปไปพร้อมกัน พวกเขาจึงจะต้องเฝ้าติดตาม "ความรู้สึก" หรือ Perception ของประเทศเหล่านี้ที่มีต่อจีน อย่างไรก็ตามเมื่อเร็วๆ นี้ได้มีการสำรวจความเห็นในของประเทศออสเตรเลีย ไทย ฟิลิปปินส์ ญี่ปุ่น และเกาหลีที่มีต่อจีน ปรากฏผลออกมาในเชิง "บวก" ส่วนใหญ่และเห็นว่าจีนกำลังดำเนินยุทธศาสตร์การทูต "เชิงรุกที่มีเสน่ห์" โดยทั่วไปในเอเชีย โดยจีนประสงค์ที่จะใช้นโยบายเศรษฐกิจการค้า การลงทุนในรูป "ทวิภาคี" และใช้วิธี "นุ่มนวล" หรือ "Soft Diplomacy" กับกลุ่มชนชั้นนำของประเทศในเอเชียส่วนใหญ่ เพราะจีนมีปริมาณและผลประโยชน์ทางการค้ากับเอเชียเท่ากับสหรัฐและสหภาพยุโรปแล้ว จีนจึงมียุทธศาสตร์หลีกเลี่ยงความขัดแย้งเพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ร่วมกัน ในขณะที่เดียวกันจีนก็กำลังแสวงหาความร่วมมือกับชาวจีนโพ้นทะเลพร้อมกันต่อไป

ขอบคุณ

ทัศนศึกษา

ลุ่มน้ำโขง : วิกฤติ การพัฒนา และทางออก

The Mekong Basin: Crisis - Development - Alternatives

วันศุกร์ที่ 27 - วันเสาร์ที่ 28 มกราคม 2549

ครั้งที่ 27 มกราคม 2549 หนองคาย - เวียงจันทน์ (อาหารกลางวัน, เย็น)

- 0 น. ตำนานสะพานมิตรภาพไทย-ลาว เคลียร์เอกสารข้ามสะพานไปยังสาธารณรัฐประชาชนลาว
- 0 น. เคลียร์เอกสารที่ตรวจคนเข้าเมืองลาว
เดินทางเข้านครเวียงจันทน์ (ระยะทาง 24 กม.)
- 0 น. **วัดสี่เมือง** คารวะเจ้าแม่สี่-หลักเมืองเวียงจันทน์
อนุสาวรีย์พระเจ้าสีสว่างวง เจ้ามหาชีวิตองค์สุดท้าย
ตลาดเช้า ซื้อสินค้าหัตถกรรมลาวทั้งผ้าไหม-เครื่องเงิน
ตลาดจีน สินค้ามาจากจีนมากมาย
- 0 น. รับประทานอาหารกลางวันใน **นครหลวงเวียงจันทน์**
- 0 น. **หอพระแก้ว** ที่เคยประดิษฐานพระแก้วมรกต 212 ปี
หอคำ ผ่านชมสถานที่ตั้งทำเนียบรัฐบาลที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวประทับตอนเปิดสะพานไทย-ลาว
ประตูชัย ถ่ายรูปที่ระลึก หน้าศิลปกรรมล้านช้างซึ่งสร้างเลียนแบบอาร์คเดอไทร์อิม-ฝรั่งเศส
วัดพระธาตุหลวง เข้าชมพระอารามหลวงคู่นครเวียงจันทน์ที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ
พระพุทธรเจ้า สร้างพร้อมกับพระธาตุพนม พระธาตุพังพอน พระธาตุกลางน้ำโขงที่หนองคาย
อนุสาวรีย์พระเจ้าไชยเชษฐาธิราชมหาราช กษัตริย์ผู้ครองทั้งล้านนาและล้านช้างผู้เป็นพระสหาย
สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ (พระสวามีพระศรีสุริโยทัย) ผู้ร่วมกันสร้างพระเจดีย์ศรีสองรักเพื่อต่อต้าน
พระเจ้าบุเรงนอง
พิพิธภัณฑ์ทำนาโกสอพนมวิหาร บรรยายชีวประวัติ-เครื่องใช้ส่วนตัวของผู้สร้างประเทศลาวใหม่
- 0 น. เช็किनเข้าพักที่โรงแรมล้านช้าง ในกรุงเวียงจันทน์ จากนั้นพักผ่อนตามอัธยาศัย
- 0 น. รับประทานอาหารเย็นที่ภัตตาคารแม่ของ

ครั้งที่ 28 มกราคม 2549 เวียงจันทน์ - เขื่อนน้ำงึม - หนองคาย (อาหารเช้า, กลางวัน)

- 0 น. อาหารเช้าที่โรงแรม เก็บสัมภาระขึ้นรถ / เช็किनออกจากโรงแรม
- 0 น. เดินทางจากโรงแรมที่เวียงจันทน์ ผ่านหมู่บ้านชนบท มุ่งสู่เขื่อนไฟฟ้าน้ำงึม (ระยะทาง 80 กม.)
- 0 น. ถึง **เขื่อนไฟฟ้าน้ำงึม**
 - ชมแม่น้ำ 2 สี สีหนึ่งใสสะอาด ฟุ้งตะกัก เขียวกรากออกมาจากเขื่อนน้ำงึม อีกสีหนึ่งขุ่นข้น
ไหลรินอยู่ในแม่น้ำงึม แม่น้ำ 2 สี ที่แบ่งเขตแดน อย่างละครึ่งในแม่น้ำสายเดียวกัน
 - ล่องเรือชมทัศนียภาพกว้างไกล ที่เขื่อนน้ำงึม
- 0 น. รับประทานอาหารกลางวัน ที่ร้านอาหารริมเขื่อน ลิ้มรสปลาสดๆ จากชาวประมงพื้นบ้านที่จับได้
จากเขื่อนน้ำงึม แล้วนำมาขายให้ร้านอาหาร
- 0 น. ออกจากเขื่อนน้ำงึม กลับสู่กรุงเวียงจันทน์
- 0 น. ถึงเวียงจันทน์ มุ่งสู่ท่าน ต.ม.ลาว เคลียร์เอกสารขาออกจากฝั่งลาว
 - ซื้อบั้งสินค้าปลอดภาษี ราคาถูก ที่ร้านค้าปลอดภาษีลาว
 - เดินทางกลับสู่ฝั่งไทย

การสัมมนาวิชาการ-Seminar
ลุ่มน้ำโขง: วิกฤติ การพัฒนา และทางเลือก
The Mekong Basin: Crisis, Development, Alternatives

วันที่ 25 - วันพฤหัสบดีที่ 26 มกราคม 2549 / 25-26 January 2006

ณ ห้องประชุม โรงแรมรอยัล แม็โขง หลงคาย / Royal Mekong Hotel, Nong Khai

วันที่ 25 มกราคม 2549

- 0 น. เปิดการสัมมนาโดย พล.ต.อ.เกา สารสิน ประธานสภามหาวิทยาลัยขอนแก่น และประธานมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย
- 5 น. ปาฐกถาเรื่อง **"จีน: มิติทางเศรษฐกิจ"** โดย ดร. พิสิฐฐู ภัคเกษม
- 0 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 0 น. **"การค้าเสรี : จากสงครามเย็นถึง FTA"** โดย ดร.วิระ สมบูรณ์ คุณบัณฑิต เศรษฐศาสตร์ ดร.ธนศ อภรณ์สุวรรณ อ.เบญจรัตน์ แซ่ฉั่ว ดร.พิภพ อูธร *ดำเนินรายการ*
- 0 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 0 น. ชมภาพยนตร์ (ต้องห้าม) **"ทองปาน"** (ครบรอบ 2518-48 ปี) เสนอประเด็นโดย อ.ทรงยศ แวงหงษ์ คุณไพจง ไทตฤต คุณไชยณรงค์ เศรษฐศาสตร์
- 0 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 0 น. **"เขื่อน-ถนน : การพัฒนาและโลกาภิวัตน์"** โดย ศว.ไกรศักดิ์ ชูณหะวัณ ผศ.ไชยันต์ รัชชกุล คุณเพียรพร เตเทศน์ ดร.กัมปนาท ภัคติกุล ดร.ศรีประภา เพชรมีศรี *ดำเนินรายการ*
- 0 น. ปิดการสัมมนาประจำวัน
- 0 น. อาหารค่ำ ชมการแสดงศิลปวัฒนธรรมลุ่มน้ำโขง และปาฐกถาพิเศษโดย คุณสุจิตต์ วงษ์เทศ

วันพฤหัสบดีที่ 26 มกราคม 2549

- 09.00 น. ปาฐกถาพิเศษ **"ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ นโยบายและความเป็นไปได้"** โดย ศ.ดร.อานันท์ กาญจนพันธุ์
- 09.30 น. **"ลุ่มน้ำโขง: ความหลากหลายทางชาติพันธุ์"** โดย ดร.ราญ ฤนาท อ.ยุक्ति มุกดาวิจิตร ดร.สุมิตร ปิติพัฒน์ ดร. เยาวลักษณ์ อภิชาติवलลภ *ดำเนินรายการ*
- 11.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 11.15 น. **"การค้ามนุษย์ข้ามแดนใน GMS"** โดย รศ.กฤตยา อาชวนิจกุล ผศ.สุชาติ ทวีสิทธิ์ *ร่วมอภิปราย และดำเนินรายการ*
- 12.15 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.15 น. **"ภาพลักษณ์แม่น้ำโขงและผู้คนบนแผ่นดินฟิล์ม"** โดย อ.จักร หลุยยะพงศ์ อ.ทรงยศ แวงหงษ์
- 14.00 น. **"ล่องน้ำโขง : มิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม"** โดยคณะสำรวจ ดร.ชาญวิทย์ เกษตรศิริ ผศ.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ คุณธนาพล อิวตฤต อ.อัครพงษ์ คำคุณ ร.ศ.ดร.สุวิทย์ เสาศิริงวงศ์ *ดำเนินรายการ*
- 16.00 น. ปัจฉิมกถา **"ลุ่มน้ำโขง: วิกฤตการพัฒนาและทางเลือก"** โดย ศ.เสนห์ จามริก
- 16.30 น. ปิดการสัมมนา **พิธีกรตลอดงาน** อ.สมฤทธิ ลือชัย

จัดโดย มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
 มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย
 บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย
 สถาบันสันติศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สำนักงานสิทธิมนุษยชนศึกษาและการพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
 โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 สมาคมหอจคมหายเหตุไทย

